

UAFGJORT. Foråret er mere afgørende end vinteren, når det gælder udbredelsen af hus- og haveejernes plageånder. Arkivfoto: Jan Grarup, M

Småkrybet klarer vinterkulden

Vintervejret dræber ikke dræbersneglene. Det er foråret, som afgør, hvor mange insekter der vil plage os senere på året, påpeger en fagmand.

VANT TIL VINTER
HELLE SINDAL

Vinterens frost og sne afstedkommer både brok og bøv. Så sjovt er det heller ikke at skovle sne, strø salt og grave transportmidler fri. Men ét har dog trøstet mange hus- og haveejere: Det kolde vejr skulle efter sigende have sat en stopper for dræbersneglenes hærgen, så der skulle være udsigt til en sommer uden slidende skabninger på rov i bedene.

Sejrsmilet stivner dog en anelse, når man spørger sagkundskaben, om frosten generelt gør kål på uønsket havekryb.

»Kampen er slet ikke afgjort endnu. Foråret er faktisk mere afgørende for insektbestanden end vinteren. Får vi et tørt forår, vil eksempelvis dræbersneglene tørre ud og dø. Et mildt og fugtigt forår vil derimod give bestanden medvind«, siger Magnus Gammelgaard Nielsen, som er jordbrugstekniker. Han er rådgiver i Haveselskabet og driver hjemmesiden plante-doktor.dk, hvor han bl.a. øser af sin viden om plantesygdomme og skadedyr.

Han forklarer, at de voksne dræbersnegle dør ud i løbet af efteråret. Forinden har de lagt æg, der klækkes, før det bliver rigtig vinter. Overvintringen sker således som nyklækkede eller mindre snegle, der graver sig ned i jorden, ofte i

forbindelse med kompostbunker, eller hvor jorden er blød. Bliver det hård frost, graver de sig blot dybere ned i jorden.

Magnus Gammelgaard Nielsen gør opmærksom på, at denne vinter endnu ikke har budt på ekstrem frost:

»Det har været koldt i en periode, men vi har ikke haft usædvanligt lave temperaturer. Denne vinter er forholdsvis normal – det er snarere de foregående vintre, som har været atypisk milde«.

Hårdføre insektæg

Ifølge Magnus Gammelgaard Nielsen er det en udbredt antagelse, at hård frost udrydder uønskede insekter i haverne.

»Men insekter er generelt super gode til at klare vintersituationen. De gør det på lidt forskellig måde, de fleste ved at sænke kropsfunktionerne til næsten nul«, fortæller han og serverer et par eksempler:

Myrer har i løbet af efteråret bygget deres underjordiske bo i frosthøje, måske i skjul af vore huse. Her sænker de aktivitetsniveauet og behøver ikke føde.

Skovflåten overlever som voksen under mos og blade med aktivitetsniveauet helt skruet ned.

Hos hvepsene er det kun dronningen, der overlever vinteren. Gemt i hule træer, på lofter eller i brændestakke sidder hun helt stille, fyldt med befrugtede æg, så hun er i stand til at starte et nyt bo til foråret.

Fluerne overvintrer som larver i gødningsbunker fra hus- og kæledyr. I sådanne møddinger, der i sig selv har isolerende effekt, sker der en naturlig biologisk nedbrydning, så der udvikles varme til stor glæde for fluelarverne.

Stankelben stammer fra larver, som lever i vores græsplæne – eller mere korrekt: under den. Her hygger de brune larver sig med at æde løs af græsrodderne. Overvintringen sker problemfrit under græstæppet.

Mariehøns overvintrer som voksne insekter. Gemt i revner og sprækker, under løstsiddende bark eller tykt plantedække. Ofte finder vi dem også i vore boliger, på lofter og i udhuse, klar til at kaste sig over bladlusene til næste forår.

Bladlus er et kapitel for sig. Mange arter har to slags værtsplanter, en sommervært og en vintervært. Sommerværter kan være urteagtige planter, f.eks. køkkenurter, stauder og sommerblomster. Når det bliver koldt om efteråret, søger de mod træagtige planter, træer og buske, hvor på de lægger deres æg og dør. Insektæg er særdeles frosttolerante og sikrer bestandens overlevelse til den kommende sæson.

Fatal forårsfrost

»Strengt, stabile vintre er således intet problem for de fleste af vore plageånder. Derimod er svingende temperaturer livsfarligt. Et tidligt, pludseligt forår med sol og varme sætter insekternes udviklingsproces i gang, og det er en proces, der ikke kan skrues tilbage. Får vi efterfølgende igen hård frost, kan større mængder af både skade- og nyttedyr dø.

»Naturen er en balance, så nyttedyrene ryger desværre i samme ombæring, hvis det bliver så koldt«, siger Magnus Gammelgaard Nielsen.

helle.sindal@pol.dk

Dødelig frost i krukkerne

Krukker og middelhavsplanter skal beskyttes mod kulden, men forårssolen kan også koste liv i haven, advarer haverådgiver.

KOLDE HAVER

HELLE SINDAL

Blide vintre på rad har fået mange danskere til at dyrke eksotiske vækster som oliven og palmer i haven. Men denne vinter er knap så sydlandsk anlagt, og det kan true planterne på livet:

»Mange middelhavsplanter tåler ikke frost. Har man ikke dækket dem til eller sat dem ind, risikerer man, at de går til i denne vinter«, advarer jordbrugstekniker Magnus Gammelgaard Nielsen, rådgiver i Haveselskabet og indehaver af hjemmesiden plante-doktor.dk.

Det samme gælder de populære have- og terrassekrukker, hvor jorden er hævet og dermed mere udsat for at fryse til bunds, og det kan koste planterne livet. Her gælder det ligeledes om at dække krukkerne eller sætte dem i ly for frosten – vel at mærke før den kommer.

Foråret kan også blive skæbnesvangert for de stedsegrønne bladplanter som f.eks. rododendron og kirsebærlaubær, specielt hvis de er nyplantede i efteråret, advarer Magnus Gammelgaard Nielsen.

»Når solen kommer, skal planterne bruge vand. Det kan de ikke få, hvis jorden er bundfrosen«.

Sne er derimod plante- og dyrevenlig, konstaterer Magnus Gammelgaard Nielsen:

»Et tykt lag sne er som en varm dyne, der holder på jordvarmen. Det beskytter planter og dyr, der befinder sig under sneen«.

helle.sindal@pol.dk